

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

א. עפצי דקיימי בשיתא שיתא א"ל לאו בארבעה ארבעה הוו קיימי אתו תרי סהדי ואמרו אין בארבעה ארבעה הוו קיימי ... הוחזק כפרן ... קצותא דתרעא מידכר דכירי אינשי

2

ב. הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך והא שטרא א"ל פרעתוך אמר ליה הנהו סיטראי נינהו ... איתרע שטרא ... והני מילי דפרעיה באפי סהדי ולא אידכר ליה שטרא אבל פרעיה בין ידיה לדידיה מיגו דיכול למימר לא היו דברים מעולם יכול נמי למימר סיטראי נינהו.....3

ג. ההוא דאמר ליה לחבריה מהימנת לי כל אימת דאמרת לי לא פרענא אזל פרעיה באפי סהדי ... נהי דהימניה טפי מנפשיה טפי מסהדי מי הימניה.....5

ד. דאזלינן בתר רוב דעות ה"מ לענין אומדנא דכמה דנפישו בקיאי טפי אבל לענין עדות מאה כתרי ותרי כמאה5

ה. ההוא דא"ל לחבריה מהימנת לי כבי תרי כל אימת דאמרת לא פרענא ... תרי כמאה ומאה כתרי ואי א"ל כבי תלתא ואזל פרעיה באפי בי ארבעה כיון דנחית לדעות נחית לדעות 6

ו. אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן ואין משביעין את הקטן מ"ט אמר קרא כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור ואין נתינת קטן כלום6

ז. מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע ... והאי בכולי' בעי דליכפריה והאי דלא כפריה משום דאינו מעיז פניו.....8

ח. אישתמוטי הוא דקא משתמיט מיניה סבר עד דהוי לי זוזי ופרענא ליה ורחמנא אמר רמי שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בכוליה10

ט. בפניו הוא דאינו מעיז אבל בפני בנו מעיז ומדלא מעיז משיב אבידה הוא11

י. מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה ... יתומין שאמרו גדולים ואין צריך לומר קטנים 11

יא. בין לשבועה בין לזיבורית.....12

יב. להקדש ליפרע מנכסי הקדש.....14

יג. שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנוניא על הקדש ... דאין אדם חוטא ולא לו אבל גבי בריא ודאי חיישינן.....15

יד. ואלו דברים שאין נשבעין עליהן העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות.....17

טו. אין בהן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה שומר חנם אינו נשבע נושא שכר אינו משלם.....17

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

טז. עשר גפנים טעונות מסרתי לך והלה אומר אינן אלא חמש רבי מאיר מחייב שבועה וחכ"א כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע..... 20
יז. אין נשבעין אלא על דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין כיצד בית מלא מסרתי לך וכיס מלא מסרתי לך והלה אומר איני יודע אלא מה שהנחת אתה נוטל פטור זה אומר עד הזיו וזה אומר עד החלון חייב..... 22

דף מב.

א. עפצי דקיימי בשיתא א"ל לאו בארבעה ארבעה הוו קיימי אתו תרי סהדי ואמרו אין בארבעה ארבעה הוו קיימי ... הוחזק כפרן ... קצותא דתרעא מידכר דכירי אינשי

על אף שהתבאר לעיל דף מא: שכל דבר שאין האדם מחויב לעשות וגם אין לו תועלת בעשייתו אינו עושהו בשימת לב ואינו זוכר איך עשהו. מ"מ אם אמר הלוח פרעתיך מנה בסחורה פלונית שהיה השער שלה בכך וכך, והביא הלה עדים שלא היתה שוה כל כך ותובע ממנו המותר, וחוזר וטוען אח"כ ואומר שכחתי ופרעתיך או באותה סחורה ובמעות¹, או בדבר אחר הוחזק כפרן², שדרך בני אדם נותנים דעתם לזכור סכום השער, לפיכך גובה ממנו המלוח מה שטוען שנשאר לו חייב אותו החוב בלא שבועה.

כגון שנתחייב לו אלף זהובים וטוען פרעתיך במאה מדות חטין שהיה השער כל מדה עשרה זהובים והביא עדים שהיה השער ששה זהובים צריך לשלם ארבעה מאות זהובים, אבל מסך שש מאות זהובים עכ"פ נפטר, כיון שלא הוחזק כפרן לממון אחר³.

¹ ש"ך שם כח

² וצ"ע באם הביא עדים שמעידים שפרעו המותר במעות אי מהני או לא, אי נימא דכיון שכבר טען שפרע לו כל החוב במאה מדות שהיו שוים כך וכך הרי הודה שלא פרע בדבר אחר, ובענין הפרעון בסחורה הוחזק כפרן בעדים, וא"כ דמיא לס"א בטוען לא לויתי ובאו עדים שלוח ופרע דאינו נאמן דכל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי והודאתו עדיפא מהעדים, או דילמא כיון דכל האומר פרעתי אינו מחויב לזכור במה פרעו והיאיך פרעו. שער משפט שם

³ שדוקא על המותר הוחזק כפרן אך מלשון המור לא משמע הכי שסיים לפיכך אם הודה לו המלוח שנמל ממנו אותה סחורה אלא שלא נפרע ממנו הכל לפי שלא היתה שוה דמי כל החוב אינו נאמן לומר פרעתי לך המותר אח"כ ונוטל ממנו מה שנשאר לו מן החוב בלא שבועה. ומשמע דוקא כשהודה לו המלוח הא לא הודה צריך

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

**ב. הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך והא שטרא א"ל פרעתיך אמר
ליה הנהו סיטראי נינהו ... איתרע שטרא ... והני מילי
דפרעיה באפי סהדי ולא אידכר ליה שטרא אבל פרעיה בין
דידיה לדידיה מיגו דיכול למימר לא היו דברים מעולם
יכול נמי למימר סיטראי נינהו**

כבר התבאר במסכת כתובות דף פה. שהמוציא⁴ שט"ח מקוים⁵ על חבירו, וטוען הלוח פרעתיך, ואומר המלוה אמת שפרעת לי, אבל סטראי⁶ נינהו כלומר אותן המעות קיבלתי על חוב אחר בעל פה שהיה לי עליך⁷, ושטר זה לא נפרע, אם לא פרע לו בפני עדים ויש בו נאמנות⁸, גובה בו בלא

לפרוע כל החוב, ואמאי הא הוחזק כפרן לממון זה לא הוחזק כפרן לממון אחר ובכדי השער לא הוחזק כפרן. וגם מלשון השו"ע לא משמע הודה אלא אפילו לא הודה אין הנתבע צריך לשלם אלא המותר. ואולי הטור דנקט הודה לו המלוה היינו לענין שיפטור הלוח אפילו בלי שבועה הא לאו הכי שבועה עכ"פ בעי. קצוה"ח שם

יא

⁴ שו"ע ונו"כ נח א

⁵ כתב הש"ך סק"א דה"ה אם אינו מקוים עתה, אם יקיימונו אח"כ יהא נאמן בטענת סטראי שטען לפני הקיום, וכמו שמצינו בסימן פב סעיף א גבי שאר טענות שאינו נאמן באינו מקוים, שאם קיימו אח"כ ה"ז ככל השטרות.

⁶ כתב בכנה"ג שאם הערב פרע למלוה אינו יכול לומר סטרא

⁷ ואף לכתחילה יכול לומר המלוה שמקבל הפרעון על חוב אחר כמבואר שו"ע שם ד כגון מי שנושה בחבירו שני חובות ופרע לו הלוח סתם, הרשות ביד המלוה לומר מחוב פלוני לקחתי, ולא עוד אלא אפילו אם אמר לו לוח בשעת פרעון הילך מעות אלו בשביל חוב פלוני והמלוה קבל ושתק, יכול המלוה אחר כך לומר שבשביל מלוה על פה או בשביל חוב אחר תפסם, והאי דשתיק לאו משום דאודויי אודי ליה אלא פקח היה כדי לתפוס ואחר שתפש בירר דעתו בשתיקתו. ואפילו אומר הלוח בפירוש לא אפרע לך אלא מחוב פלוני שיש לך ערב, והמלוה אומר לא אקבלם אלא בחוב פלוני שאיני בטוח ממנו כל כך, הדין עם המלוה, שהרי עבר לוח לאיש מלוה והוא מחוייב לשלם לו איזה שירצה המלוה ראשונה. כמבואר בשו"ע שם פג ב

⁸ כתב הסמ"ע סק"י שאם יש בשטר נאמנות למלוה כבי תרי, נאמן בטענת סטראי, גם ביש עדים שפרע, שהרי יכול להכחיש העדים מכח הנאמנות שלו, כמ"ש בשו"ע סימן עא סעיף א, ואף על פי שאפשר דניחא ליה בטענת סטראי שאינו מכחיש העדים בפירוש ואינו ברור שמשקר, ממה שיכחישם בפירוש, מ"מ דוחק הוא, דכיון שהאמינו נאמן בכל מה שיאמר, ואפילו יש ביד הלוח כתב יד המלוה שפרע לו כו"כ, לא מהני נגד נאמנות כבי תרי, ובס"ק יא כתב הסמ"ע שבלא נאמנות, או אפילו בנאמנות סתם (דלא כבי תרי), אינו נאמן לומר סטראי נגד כת"י המלוה, ועי' כנה"ג. ובמ"ש הסמ"ע שגם נגד כת"י המלוה נאמן המלוה בנאמנות כבי תרי כתב הש"ך שאין דבריו מוכרחים, דכיון שאינו יכול לטעון סטראי אלא מכח מיגו דלהד"ם, הרי כתב ידו הוי כמאה עדים ואינו יכול לטעון להד"ם, וממילא אינו נאמן בטענת סטראי, ועוד שבכתב ידו ביטל נאמנותו, והוכיח הש"ך בדבריו מדברי הפוסקים, ובפת"ש סק"ג כתב בשם שו"ת עבודת הגרשוני שהסכים עם הסמ"ע בדין כת"י במקום נאמנות כבי תרי.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

שבועה. שהשטר עדיין בחזקתו עומד, ונאמן במיגו דלא נתת, ואם אחר כך יתבענו שלקח ממנו שלא כדין, נשבע היסת ונפטר⁹, וכן אם לא היה מקוים ומקיימו עתה לאחר טענת סמראי גובה כנוכר¹⁰.

ואם אין בו נאמנות נשבע המלוה ונוטל¹¹, ואם ידוע שפרע לו מקצת הדמים על חוב זה, אינו יכול לומר על השאר שפרע על חוב אחר¹².

פרע לו בפני עדים והעדים מעידים¹³ שפרע, אבל לא הזכיר שפרע בשביל שט"ח זה, והמלוה טוען שפרע לו חוב אחר, יש אומרים¹⁴ שהשטר בטל¹⁵, ויש אומרים¹⁶ שאין השטר בטל לגמרי רק שאין גובים בו, ואם תפס אין מוציאין מידו.

⁹ וכתב הסמ"ע דקמ"ל דלא אמרינן כיון שהודה שנפרע איתרע השטר, וכתב הש"ך סק"ג שאפילו תובע הלוח שישבע, פטור משבועה קודם פרעון, שהרי יש בו נאמנות.

¹⁰ ש"ך שם א

¹¹ ומשמע מדברי הפוסקים שנאמן במיגו דלהד"ם, ואעפ"כ צריך שבועה, וכתב הסמ"ע סק"ג דאע"פ שלא טען הלוח שישבע אגן טענינן ליה, כיון דאיכא ריעותא לפנינו במה שהודה לו, וכדין פוגם שטרו בסימן פד סעיף א, והש"ך סק"ד חולק וסובר שבלא טענת הלוח אין משביעין אותו, כיון שיש לו מיגו דלהד"ם.

¹² רמ"א שם ג

¹³ והש"ך ס"ק יא הביא בשם שו"ת הר"א ששון שהוכיח מדברי התוס' שאפילו נגד עד אחד ליכא מיגו משום דלא חציף להכחיש העד, ובשם הרא"ש כתב שאפילו נגד עדים פסולים אינו נאמן במיגו להכחישם, משום דניחא ליה למעון דבר שאינו מכחיש, ומ"מ מסיים הר"א ששון שאם יש עדים שקיבל הפרעון עבור חוב זה, נאמן במיגו, שהרי גם בטענת סמראי הוא מכחיש העדים, והש"ך דחה הוכחת הר"א ששון מדברי התוס' דדוקא כשצריך לישבע להכחיש העד אינו נאמן במיגו, וגם מה שהביא מתשובת הרא"ש דחה הש"ך שבנדון הרא"ש גוף הטענה לאו טענה מעלייתא, אבל טענת סמראי במקום נאמנות הוי טענה מעלייתא.

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם ב

¹⁵ דליכא מיגו דלהד"ם, משום דאיכא עדים, אפילו כתב לו נאמנות, ש"ך יא. וכתב הש"ך ס"ק יד שנשבע הלוח היסת ונפטר. כתב הש"ך ס"ק יב בשם הרשד"ם שמצדד לומר דדוקא כשהעדים מעידים שפרע לו כסכום השטר, אבל כשמעידים שפרעו פחות מסכום השטר אין השטר בטל, והש"ך כתב שמדברי בעה"ת והטור בסימן ל לא משמע כן, וגם בכנה"ג מסתפק בזה, ובנה"מ חידושים סק"ח מסתפק כשפרעו יותר מסכום השטר, ונשאר בצ"ע.

¹⁶ רמ"א שם, וסיים שכן נ"ל עיקר, וכתב הש"ך ס"ק יז דכיון דלא קרעין ליה, לא אמרינן ללוח שישבע היסת, שאינו בדין להשביע והשטר ישאר ביד המלוה, אלא שאם רוצה המלוה שישבע יחזיר לו שטרו, ועי' אמרי בינה דיני הלואה סימן מא וסימן מב.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ויבטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

**ג. ההוא דאמר ליה לחבריה מהימנת לי כל אימת דאמרת לי
לא פרענא אזל פרעיה באפי סהדי ... נהי דהימניה טפי
מנפשיה טפי מסהדי מי הימניה**

התנה¹⁷ המלוה¹⁸ שיהא נאמן בכל עת שיאמר שלא פרעו, והלוה¹⁹ טוען שפרעו, נוטל המלוה בלא שבועה, אפילו במלוה על פה, אבל אם הביא הלוה עדים²⁰ שפרע בפניהם, פטור.

**ד. דאזלינן בתר רוב דעות ה"מ לענין אומדנא דכמה דנפיש
בקיאי טפי אבל לענין עדות מאה כתרי ותרי כמאה**

כבר התבאר במסכת יומא דף פג: שביום הכפורים או שבת שנים אומרים²¹ צריך לחלל או לאכול, אפילו מאה אומרים אינו צריך, ואפילו החולה אומר עמהם שאינו צריך, מאכילים אותו מאחר ששנים אומרים צריך. ואין הולכים אחר רוב דעות בסכנת נפשות.

וכן אם החולה ורופא אחד עמו אומרים צריך, אף על פי שמאה רופאים אומרים אינו צריך, מאכילין אותו, ואין חוששים החולה אומר צריך רק משום שמאמין לרופא זה שאומר צריך.

¹⁷ שו"ע ונו"כ עא א

¹⁸ בשו"ע סימן עא סעיף ב כתב דתנאי דנאמנות שנעשה בשעת הלואה א"צ קנין, אבל שלא בשעת הלואה לא מהני בלא קנין, ועי' בנו"כ שם, וברמ"א שם סעיף א כתב דדוקא כשיש עדים שהאמינו עליו, אבל אי ליכא עדים והלוה מודה שהאמינו אלא שטוען שפרעו, נאמן במינו דאי בעי אמר שלא האמינו עליו, ועי' בנו"כ שם, וכתב בכנה"ג סימן סט שאם יש ספק אם היה קנין או אם היה בשעת מתן מעות אמרינן יד בעל השטר על התתונה, ועי' בכנה"ג סימן עא, ובד"ג כלל עא.

¹⁹ ובשו"ע שם סעיף כא מבואר שיש גם דין נאמנות מהמלוה ללוה שיהא נאמן לטעון פרעתי, ועי' שו"מ ונו"כ שם.

²⁰ עי' בנו"כ שם אם מביא עד אחד שפרע בפניו, ועי' אמרי בינה דיני הלואה סימן סו.

²¹ שו"ע ונו"כ או"ח תריח ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

**ה. ההוא דא"ל לחבריה מהימנת לי כבי תרי כל אימת דאמרת
לא פרענא ... תרי כמאה ומאה כתרי ואי א"ל כבי תלתא
ואזל פרעיה באפי בי ארבעה כיון דנחית לדעות נחית
לדעות**

התנה עמו²² שיהא נאמן כשני עדים, אף על פי שהלוח מביא עדים, ואפילו
מאה עדים שפרעו, אינו נאמן²³ וגובה ממנו בלא שבועה, אבל אם האמינו
עליו כשלשה, ופרע בפני ארבעה, נאמן²⁴.

**ו. אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן ואין משביעין את
הקטן מ"ט אמר קרא כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים
לשמור ואין נתינת קטן כלום**

כבר התבאר במסכת כתובות דף יח. ובגיטין נא: אין²⁵ נשבעין על טענת
חרש²⁶ או שוטה שהרי אינם בני דעת, ואין תביעתם תביעה ולא טענתם
טענה. וכן על טענת קטן אפילו הוא עתה גדול אך תובע על מה שאירע
כשהיה קטן אין נשבעין, דאיש כתיב בפרשה (שמות כב פסוק ו) כי יתן
איש אל רעהו²⁷. איש ולא קטן.

²² שו"ע ונו"כ שם

²³ דהו"ל תרי ותרי ומועיל נאמנות, ואפילו מאה, דתרי כמאה, וכתב הרמ"א שאפילו יש ללוח מינו לפטרו,
אינו נאמן במינו במקום נאמנות, ועי' בנו"כ שם.

²⁴ דכיון שירד למנין לא אמרינן תרי כמאה.

²⁵ שו"ע ונו"כ שם צו א

²⁶ וכי תימא חרש היכי טוען והא סתם חרש אינו שומע ואינו מדבר, שיוכל לטעון ברמיזה. שם שם א

²⁷ ונאמר שם בפסוק ח עד האלקים יבא דבר שניהם, השוטה התורה העמדה בדין לתחילת הנתינה דבשניהן
בעינן איש, שהנתינה תהיה מתחילה בשעת גדלות, לאפוקי קטן שהגדיל ותבעו בגדלותו. סמ"ע שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וכן אם הקטן טוענו והוא כופר בכל ובא עד אחד והעיד לקטן אינו צריך לישבע, שהרי זה כאילו אין כאן תובע, שתביעת קטן אינו כלום דאיש כי יתן כתיב וי"א²⁸ שאם יש לו עד אחד צריך לישבע הבחיש העד. וכן עיקר²⁹.

נמצאת אומר קטן שאומר לגדול מנה לי בידך, או אבא היה לו מנה בידך, והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים או אין לך בידי כלום, הרי זה פטור משבועת התורה.

אבל אם שמר דבר לקטן, וטען שאבד, הרי זה נשבע³⁰ שבועת השומרים³¹, וי"א³² שגם בזה אינו נשבע ואפילו תובעו כשהוא גדול אלא שהנתינה היתה כשהוא קטן אינו צריך לישבע, דאיש כי יתן כתיב, משמע שיהא איש בשעת נתינה ולא נתינת קטן.

אף על פי שאין נשבעין על טענת קטן שבועת התורה³³, אבל שבועת היסט נשבעין שתקנו להם חכמים ז"ל³⁴ לישבע להם היסט על טענתו, שלא כל אחד נוטל ממונו של קטן וילך לו³⁵. ואפילו היה קטן שאינו חרוץ לענין משא ומתן נשבעין היסט על טענתו, נמצאת למד שהקטן שטען על הגדול בין שהודה מקצת בין שכפר בכל הרי זה נשבע היסט, ואינו יכול להפכו על הקטן, שאין משביעין את הקטן כלל, ואפילו חרם סתם אין מטילין עליו, שאינו יודע לא עונש השבועה ולא עונש החרם³⁶. ויש אומרים³⁷ שאין נשבעין על טענתו אלא אם כן הגיע לעונת הפעוטות. אבל קודם לכן אין כאן כלל ממש בדבריו, ואפילו חרם סתם אין מחרימין ע"פ טענה שלו.

²⁸ רמ"א שם

²⁹ וכן נראה עיקר לדינא, דהר"י הלוי (ר"י מינאש שבועות מב א) דס"ל דאין נשבע, אזיל לשיטתו דס"ל דאין מיחשב טענת ברי בתובעו על פי עד, אבל לפי דקיי"ל (לעיל סי' עה סעיף כג) דהוי טענת ברי הרי זה עדיף משבועת השומרים. והב"י (סעיף י) הכריע כן משום דרמב"ם כתב ג"כ כר"י הלוי. אורים שם ד

³⁰ דעת המחבר שם

³¹ דשבועת שומרים אינה מחמת הטענה, רק הנתינה תיכף מחייבו שבועה, ומה לי גדול מה לי קטן, והא דדרשינן (ב"ק קו ב) כי יתן איש ולא קטן עירוב פרשיות יש ולא קאי על שומרים כלל. אורים שם ה

³² רמ"א שם, ואם מסרו אביו לשמור, דהיה נתינה בגדלות רק התביעה מיתום קטן, דעת הסמ"ע (סק"ו) דאינו יכול להשביע, והש"ך (סק"ג) דעתו דיכול, וכן הסכמתי בתומים (סק"ב), ע"ש. ובלא"ה הא דעת הר"י הלוי (ר"י מינאש שבועות מב א) ורמב"ם (פ"ה מטו"נ ה"ט) בכל קטן להשביע שבועת שומרים, ועיין תומים דהנחתי בספיקא דדינא לשיטת האומרים מנו לפטור משבועה אמרינן א"כ אם יש לו מנו דלהד"ם או החזרתי אי לא מפטר משבועה, דבעלמא הוי ליה העזה, וזה לא שייך בקטן, וצ"ע אורים שם ז

³³ שו"ע ונו"כ שם ב

³⁴ משמעות הפוסקים דהוא תקנת הגאונים, ולכאורה אפשר דלא מלבם תקנו זה אלא דסבירא להו כשיטת היש אומרים בס"י ע"ה סי"ז בהגה על רגלים לדבר נשבעין היסט מדינא, וסבירא להו דהכא נמי טענת קטן לא גרע מרגלים לדבר, והיינו דסבירא להו דאפילו לא הגיע לכפועמות הוה רגלים לדבר. חבל יוסף – אולם המשפט שם

³⁵ סמ"ע שם ט

³⁶ סמ"ע שם יא

³⁷ רמ"א שם אורים י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

דף מב:

ז. מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע ... והאי בכולי בעי דליכפריה והאי דלא כפריה משום דאינו מעיז פניו

כבר התבאר במסכת כתובות דף פז: ובגיטין דף נא: וב"מ ג. שמדכתיב בתורה בפרשת שומר חנם (שמות כב פסוק ו, ח, י) כי יתן איש אל רעהו פסוק או כלים לשומר וגו' על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה וגו' וכתוב בפרשה שניה שבעת ה' תהיה בין שניהם וגו', דרשו רבותינו ז"ל שבועת ה' תהיה בין שניהם הולך גם כן למעלה על פסוק אשר יאמר כי הוא זה, ואמרו שאין חייבין שבועה מן התורה אלא כשמודה במקצת הטענה וכופר במקצתה, שכן משמעות פירוש הפסוק של אשר יאמר כי הוא זה, כלומר אשר יאמר הנטען כי דבר זה הוא מקצת ממה שנתת לי לשמור והמותר נגנב ממני והוא שומר חנם עליו, נשבע שלא פשע באותו מקצת שאומר שנגנב ממנו ונפטר, והוא הדין לכל טענות ותביעות שטוענין ממנו והוא מודה מקצת שחייב שבועה מן התורה.

לפיכך התובע³⁸ מחבירו ממון או חפץ³⁹ שהיה יכול להחזיק בו בטענת לא היו דברים מעולם או החזרתיו לך או לקוח הוא ביד, אם הוא מודה מקצת ועל השאר טוען טענות אלו חייב שבועה מן התורה⁴⁰.

ודוקא במודה מקצת, מחייבין ליה שבועה מן התורה מפסוק כי הוא זה, אבל כופר בכל ואין עד אחד מכחישו לא חייבתו התורה שבועה בין במלוה בין בפקדון, ומכל מקום חז"ל חשו לרשיעי המצויים בכל דור ולא ינשי דלא מעלי, והסיתו הדיינים

³⁸ שו"ע ונו"כ חו"מ פז א

³⁹ ר"ל לא מיבעי' ממון דאמרי' במודה מקצת שישבע כמ"ש בב"ק וב"מ וכתובות וגמין ושבועות דא"ר מ"מ אמרה תורה מ"מ הטענה ישבע כו' אשתמוטי קא משתמיט השתא אדהו לי זוזי ופרענא אלא אפי' בחפץ ג"כ י"ל אשתמוטי כמ"ש בב"מ ה' ב' ועתו' שם א' ד"ה למ"ד כו' ובהג"א שם ס"י ד"ה אף על גב דההיא כו' וכן בכופר הכל שנשבע היסת ג"כ צריך לטעמא דאשתמוטי משתמיט כמ"ש בשבועות מ' ב'. ביאור הגר"א שם א

⁴⁰ אם יודע בעצמו אסור לקבל עליו השבועה לומר אנכי אשבע למען הפחיד חבירו אף על פי שאין בלבו לשבע שנאמר לא תשא ואמרו במכילתא לא תקבל. רבינו יונה בשערי תשובה אות מ"ה. ח"י רע"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

להשביע כל הנתבעים הכופרים בכל, והיא שקראוה "שבועת היסט" על שם הסתתם שהסיתו הדיינים להשביע הנתבע הכופר בכל.

וכן אם תובעו חבירו מנה⁴¹ והוא כופר בכל, ועדים מעידים אותו שחייב לו חמשים⁴², ישלם חמשים ועל שאר החמשים חייב לישבע גם כן מן התורה מקל וחומר, שאם על הודאות פיו במקצת חייבתו התורה שבועה, קל וחומר שחייבתו שבועה על פי העדאת עדים⁴³. ויש אומרים⁴⁴ שדוקא כשהעדים מעידים אותו על פה ובלא קניין, אז מחייבין ליה שבועה, אבל אם כתבו עדותן בשטר⁴⁵, או שיש כאן קנין אין העדים מחייבין אותו שבועה, ואין הלכה מודה על מה שבשטר או קנין⁴⁶, מכיון ששטר או קניין יש בו שיעבוד קרקעות⁴⁷, והרי הוא כמו הילך שיתבאר לקמן שאינו חייב שבועה. ויש

⁴¹ שו"ע ונו"כ עה ד

⁴² עיין תומים (סק"א) שהאריך בדעות סמ"ע ושי"ך, דלסמ"ע (לקמן סי' פז סק"ד) צריכים העדים להעיד שידוע להם שחייב בברור ושלם פרע, ודעת השי"ך (שם סק"ב) כיון דהוא אומר דלא לוח, מודה דלא פרע, והא עדים מעידים דלוח, וכתבתי בתומים דהוא מחלוקת רבוותא, וברמב"ם (פ"ד מטו"נ ה"י) וטור (סעיף ב) משמע כסמ"ע.

⁴³ דהא בהרבה עניינים מחייבין ליה יותר על פי העדאת עדים מעל פי הודאת פיו, כגון קנס ומיתה ופסול רשעה וכיוצא בהן הרבה ענינים. לבוש וסמ"ע שם ט

⁴⁴ רמ"א שם מהמרדכי

⁴⁵ שיש שטר ביד התובע שכתוב בו בפנינו עדים "הלוח" פלוני לפלוני חמשים, וה"ה אם כתבו בהשטר שפלוני "הודה" לפניו שחייב לפלוני חמשים, דכל שטר יש בו שעבוד קרקעות, והקרקעות שנשתעבדו להמלוה הו"ל כהילך, דבכל מקום שהן ברשות המלוה קאי כפי הסך המבואר בשטר, ומוזה הטעם ג"כ קאמר כשהעדים לפנינו [אבל כשאנו לפנינו לא, כמ"ש בריש סימן ל"ט [סק"ב] ומ"ג [סק"ל]] ומעידים שקנו בקנין סודר לפניו, דכל קנין לכתובה עומד והו"ל כאילו נכתב בשטר, ויש כאן שעבוד קרקעות. סמ"ע שם י

⁴⁶ שי"ך שם יב

⁴⁷ ובמקום דלית ליה קרקע, אע"ג דאנן קי"ל דאף על גב דלית ליה קרקע הו"ל שטר הילך, היינו דוקא היכא דקא מודה, אבל אם אינו מודה לא שייך הילך אא"כ יש לו קרקע, דאז פטור משום שעבוד קרקעות, או משום דכיון שאינו יכול לכפור הוי הקרקע הילך, כמו שפירש רש"י ריש פ"ק דמציעא [ד' ע"ב ד"ה טעמא], וכן נראה עיקר לדינא. ומדברי הסמ"ע ס"ק י' וי"א נראה שהבין דברי הר"ב דמיירי בשטר שעבוד קרקעות, דלסברא הראשונה הוי הילך משום שטר שעבוד קרקעות, והסברא האחרונה חולקת בזה, וגם נראה מדבריו דבשטר אין חילוק בין מודה או לא, וזה אינו וכמ"ש. ועוד, דא"כ קשה דכאן כתב הר"ב שתי דעות, ולקמן ריש סימן פ"ז כתב הר"ב, וי"א דמשכון חשיב הילך דהא אפילו שטר חשיב הילך. משמע דבשטר ליכא מאן דפליג. אלא ודאי כדפרישית, ודוק. שי"ך שם יב ועיין אורים יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

חולקין⁴⁸. והעיקר⁴⁹ דבשמודה במה שבשטר הוה ליה הילך אפילו לית ליה קרקע, אבל כשכופר לא הוי הילך בשלית ליה קרקע.

ח. אישתמוטי הוא דקא משתמיט מיניה סבר עד דהוי לי זוזי ופרענא ליה ורחמנא אמר רמי שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בכוליה

עוד התבאר ב"מ וברף ה. יבואר בעזה"ת שחייב משום מודה במקצת בהעדאת עדים דוקא כשתבעו מנה של מלוה שהלוה לו⁵⁰, דאע"פ שכפר בכל והעדים מעידים אותו בנ' לא הוחזק כפרן בכך, שמכיון שמלוה להוצאה נתנה אמרינן מפני שלא היה לו לשלם עכשיו וחשש שמא יכפוהו, אשתמוטי קא משתמיט וכפר עד שיהיו לו מעות שישלם⁵¹.

אבל אם תובעו פקדון שנתן לו חפצים שוים מנה בפקדון⁵², והלה אומר אין לך בידי כלום, ועדים מעידין עליו שראו עכשיו בידו מאותן חפצים שוים נ' זוז, הרי הוחזק כפרן שבקש לגזול את המפקיד ונעשה גזלן ופסול לשבועה, והתובע נשבע ונוטל.

⁴⁸ ב"י בשם הר"ן מובא ברמ"א שם וכתב הב"י [מחודש ג'], ואינו נראה בעיני. דאע"ג דשטר הוא הילך, היינו היבא דמודה מה שבשטר [דבכה"ג מודה הב"י דשטר הוי הילך וכמ"ש לקמן סימן פ"ח סעיף כ"ח (סקמ"ט), ע"ש], ש"ך שם יב

⁴⁹ הכרעת הש"ך ואורים שם יב ונתייה"מ ט

⁵⁰ שו"ע ונו"כ שם

⁵¹ משמע דבמלוה אפילו ראו עדים בידו אותן מעות עצמן בשעה שכפר, לא הוחזק כפרן, די"ל אשתמוטי קמשתמיט, והיה צריך המעות לאיזה עסק אחר. ש"ך שם יד

⁵² בסמ"ע שם יב כתב או מעות של פקדון, ובש"ך שם טו חלק וכתב בכיון שינה המחבר מלשון השור וכתב חפצים, דמעות במה יודע שאותם מעות היו של פקדון. עוד קשה לי, שמעות של פקדון אפילו מעידים העדים שהם אותם המעות עצמם, היאך שייך לומר הוחזק כפרן, הא גם בהו יש לומר אשתמוטי קמשתמיט כמו בהלוה ולכן כתב דוקא בצרורים דאסור להשתמש בהן, אבל אם מותרין מה בכך דפקדון הם הא יכול להוציאן, אם כן עדיין י"ל דמשמט עד שיהיה לו מעות, ולשיטתו אזיל (סי' עג סקנ"ה) דס"ל דאפי' מעות בעין ועדיין לא הוציאו כשתבעו יכול להחליפן, ועיין מש"כ בתומים בסי' ע"ג (סק"כ דנראה דהך דינא ליתא, ע"ש, ואם כן ה"ה מותרים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ט. בפניו הוא דאינו מעיז אבל בפני בנו מעיז ומדלא מעיז

משיב אבידה הוא

עוד התבאר בכתובות דף יח. שעל אף⁵³ שהנתבע מחבירו ומודה לו על מקצת תביעתו חייב שבועת "מודה במקצת" מן התורה על מה שאינו מודה, אבל אם לא תבעו אדם, אלא מעצמו אומר לחבירו – מנה היה לאביך בידי ונתתי לו חמשים, ונשארו לו חמשים בידי, פטור אף משבועת היסת, ואדרבה תבא עליו ברכה שמשיב אבידה הוא⁵⁴, שהרי אם היה רוצה היה שותק ואף אלו החמישים לא היה מחזיר אם היה רוצה להחזיק בממונו של זה שלא כדין, ובודאי אומר אמת.

ואם אמר⁵⁵ – מנה לך בידי ופרעתוך חמשים, והוא משיב – לא הייתי זכור כלל אבל עתה הזכרתני ולא פרעתני כלל, גם זה בכלל משיב אבידה ופטור אפי' משבועת היסת⁵⁶.

אבל אם משיב – ידעתי מזה ולא רציתי לתובעך עדיין, אבל לא פרעתני כלל, בזה י"א⁵⁷ שרואין הבית דין אם כמערס קדם להודות, אף שבועה דאורייתא חייב, ואם לאו פטור, ואם הבית דין אינם יכולים לידע אם כמערס או כמודה, ודאי פטור⁵⁸. וי"א⁵⁹ לעולם אפילו במערים פטור משבועה דאורייתא שכל שקדמה הודאה לתביעה, אין שבועה דאורייתא אולם שבועת היסת חייב לכו"ע⁶⁰.

י. מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה ... יתומין שאמרו

גדולים ואין צריך לומר קטנים

⁵³ שו"ע ונו"כ שם עה ג

⁵⁴ לבוש סמ"ע שם ח

⁵⁵ שו"ע ונו"כ שם פח לב

⁵⁶ ולא שייך בזה כלל אם כמערס וכו', דהא הודה בעצמו דלולי הוא שהזכירו לא היה זכור.

⁵⁷ סמ"ע שם עה ח

⁵⁸ נתיב"מ חדושים שם עה ז

⁵⁹ ש"ך שם עה ט

⁶⁰ כ"כ באורים שם אולם עיין ש"ך פח נו דלא ברירא ליה כולי האי ועיי"ש באו"ת ובנתיב"מ שהעיקר שפטור.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר במסכת כתובות דף פז. וגיטין נ. שהבא⁶¹ ליפרע חוב מנכסי יתומים אפילו גדולים⁶² שנפלו להם בירושה, במקום בו יכול להפרע, צריך לישבע⁶³ שלא פרעוהו⁶⁴. ואם נפרע שלא בשבועה, היו מנדין אותו עד שישבע.

ולפיכך אין נפרעין מנכסי יורשים⁶⁵, וכל שכן מנכסי יורשים קמנים אלא ע"י בית דין.

ואם יודעין⁶⁶ היורשים שאביהם היה חייב, מצוה עליהם לפרוע מעצמם, ואם מצאו שט"ח שחייב אביהם לפלוני מעות, אינם חייבים לשלם, שמא כתב ללוות ולא לזה, ואפילו נמסר ליד שליח ולא פירש כלום, או שאמר לו הנח עד שאומר לך מה תעשה, לא יתן השט"ח למי שנכתב על שמו.

יא. בין לשבועה בין לזיבורית

כבר התבאר במסכת גיטין דף מח: שאף על גב⁶⁷ שבעל חוב גובה בבינונית, זהו כשגובה מן הלוח בחייו, אבל כשבא לגבות מן היורשים אפילו הם גדולים אין נפרעין אלא מן הזיבורית, שמעמדין הדין אדאורייתא דדינו דבעל חוב בזיבורית, לפיכך אינו גובה מן היורשין אפילו הם גדולים אלא

⁶¹ שו"ע ונו"ב חו"מ קח ג, יז

⁶² בני דרכים אלו אם מת הלוח בתוך זמנו או שהודה בשעת מיתה או שמת בשמתא, שם גובין מהן אף בלא שבועה. סמ"ע נב ועיין בספר שער משפט [סק"ט], שכתב נראה, דאף אם הלוח הלך למדינת הים תוך זמנו ואחר כך מת שם, מ"מ אינו גובה מהיורשים אלא בשבועה, דחיישינן שמא אחר הזמן שלח הלוח מעות להמלוה ע"י שליח

⁶³ והסמ"ע (סקט"ו) נתן טעם דהואיל ואילו היה חי והיה פועל השבע לי היה צריך שבועה א"כ במותו טענינן בן ליורשים. אך בתוס' שבועות דף מ"א (ע"א) ד"ה וכי מה וכו' משמע דלא משום זה דהא בנאמנות סתם מ"מ צריך לישבע, אלא דתקנה בפני עצמה היא. אורים שם יא

⁶⁴ אף שמצא הבעל חוב ביד הלוח אחר מיתתו אותן מטלמלין שנתן ללוח, מ"מ אינו גובה בלא שבועה, כ"כ הראב"ד ור' יונה. סמ"ע שם טו

⁶⁵ פתחי חושן חלק א פרק ט הערה ל

⁶⁶ ועי' ערך ש"י סימן רנה סעיף ח בדין אשה הנז' בתוך הבית, או אפטרופוס שיש בידם ממון היתומים ויודעים שהמוריש היה חייב לפלוני מעות, ואין החוב ידוע רק להם, שמצוה עליהם לפרוע החוב, ולזכות היתומים מלעבור על איסור ולהשיב אבידה לבעלים, עיין שם. ועי' שו"ת חת"ס חו"מ סימן נג.

⁶⁷ שו"ע ונו"ב חו"מ קח יח, תיט ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

מן הזיבורית⁶⁸, ואפילו התנה סתם⁶⁹ שיגבה עידית או בינונית, אין מועיל תנאי גבי יורשים⁷⁰, שלא העלה על דעתו להתנות עליהם, אם לא שכתוב בפירוש שיגבה עידית או בינונית בין ממנו בין מיורשיו, שאז מועיל התנאי גם כלפיהם.

הניזק שבא⁷¹ לגבות נזקו מן היורשים מה שהזיק לו אביהם, כשהזיק אביהן ומת מגבין לניזק מהמטלטלין של היתומים שירשו מאביהם⁷², דקי"ל האידנא מתקנת הגאונים מטלטלי דיתמי⁷³ משעבדי לבעל חוב והוא הדין לניזקין⁷⁴, ואם לא הניח מטלטלים והניח להן קרקעות⁷⁵, אם היורשים גדולים

⁶⁸ דטעמא מאי אמרו רבנן בעל חוב בבינונית משום נעילת דלת בפני לוי, גבי יתמי לא חשו לנעילת דלת אפילו הם גדולים שאין כאן נעילת דלת, שהמלוה לא אסיק אדעתיה בשביל זה לנעול דלת דליחוש דילמא מיית לווה ונפלו נכסי קמי יתמי ומגבי ליה מזיבורית, דלא חייש לזה, לפיכך אוקמוה אדאורייתא לגבות מיורשים אפילו גדולים מזיבורית. לבוש קח שם

⁶⁹ דאף דהתנה שורת הדין שיגבה כפי התנאי כיון דקי"ל שעבודא דאורייתא מ"מ לא פלוג עבדי רבנן בבע"ח לגבות לעולם מן יתומים זיבורית. ועיין תומים (סקי"ט) דאפילו יתומים גדולים לא פלוג עבדי, ודלא כש"ך. אורים סא

⁷⁰ ואפי' כתב בן בשטר ולי נראה מדברי הרא"ש דבהתנה גובה עידית מן הגדולים והא דל"מ תנאי היינו גבי קטנים דכתב מתחלה אף על גב דקי"ל שעבודא דאורייתא וכל תנאי שבממון קיים וא"כ למה הפקיעו חכמים זכות המלוה וי"ל דלא פלוג רבנן ביתמי כו' והוא מדברי התוס' שם וע"ש בתוס' ואחר כך כ' בשם ה"ר יונה דלא עבדו רבנן תקנתא בניזקין דרינו מן התורה בעידית רק לקטנים ולא לגדולים כו' וא"כ כשהתנ' נמי גובה מן התורה מעידית רק שחכמים הפקיעו לא הפקיעו רק בקטנים אבל מהטור לא נראה כן וצריך לומר דס"ל דבב"ח בכל גווני לא פלוג כדי שלא תטעה בין התנה ללא התנ' ודוק אבל לפענ"ד נראה דעת הרא"ש כמ"ש ודוק וכתב ר' ירוחם נכ"ג ח"ג דאפי' כתב לו אפותקי סתם אינו גובה מהם אלא שיכתוב לו לא יהא לך פרעון אלא מזו. ש"ך שם לד

⁷¹ שו"ע ונו"כ חו"מ קח כא

⁷² אבל אם היתומי' רוצים לסלקו בקרקע הרשות בידם דבכה"ג לא תקנו הגאונים. ש"ך תיט שם ו

⁷³ סמ"ע תיט שם ה

⁷⁴ שרבינו אפרים השיב על הרי"ף בזה הניזקין מלתא דלא שכיחא היא וכי תקנו הגאונים לב"ח משום נעילת דלת בפני לוי' אי נמי לאשה משום פריה ורביה אבל לניזקין לא תקנו והרא"ש כ' וז"ל דבדורות הללו מטלטלי במקרקעי לכל מילי שעבוד מדינ' דש"ס אף בלא תקנה דהוי כגמלי דערביא ואשלי דקמחוניא דקאמר בכתובות אשה גובה פורנא מהם עכ"ל וכן מסקנת הטור ולפי עניות דעתי אין דברי הרא"ש מוכרחים בזה ומ"מ דעת רוב הפוסקים כהרי"ף והרמב"ם והמחב' דהאידנא אף נזקין גובין ממטלטלי' דיתמי וכ"כ מהרש"ל פ"ק דב"ק סי' ל"ט וע"ש. ש"ך תיט שם ה

⁷⁵ סמ"ע שם נח

תרימוות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

גובה מן העידית כמו מאביהם⁷⁶, וי"א⁷⁷ שגובה מהזיבורית⁷⁸, אבל לקטנים לכו"ע עביר להו תקנה ואינו גובה מהם אלא מהזיבורית.

יב. להקדש ליפרע מנכסי הקדש

י"א⁷⁹ שהמקדיש כל נכסיו והיתה עליו כתובת אשה או שטרי חובות אין האשה יכולה לגבות כתובתה מן ההקדש ולא בע"ח את חובו שההקדש מפקיע השיעבוד שקדם, אבל כשימכור ההקדש הקרקע שלו ותצא השדה לחולין יש לבעל חוב ולאשה לגבות מן הפודה שהרי שיעבודם עומד על קרקע זו⁸⁰. וי"א⁸¹ שהקדש קדושת דמים אינו חל שאין הקדש מפקיע מדי שיעבוד אלא אם הוא קדושת הגוף.

וכיצד פודין קרקע זה משביעין את האשה או את הבע"ח תחלה כדרך כל הבא ליפרע מנכסים משועבדים, ואח"כ מכריזין עליהם ששים יום בבוקר

⁷⁶ ולא דמי לבעל חוב שגובה מהן חוב אביהן מזיבורית וכנ"ל [סעיף י"ח], דשאני בעל חוב דדינו מן התורה ג"כ מהזיבורית אלא משום נעילת דלת תיקנו להגבות מבינונית, ומהאי טעמא כשיגבה מיתמי מזיבורית לא ינעל דלת, דלא סלקא דעתיה דמלוה שימות הלוה, אשר"י [גימין פ"ה סי' ב']. סמ"ע שם, וכ"כ הרא"ש וטור בשם ה"ר יונה והסכים הרא"ש עמו וכ"כ הרשב"א בחדושי פרק הניזקין וכ"כ ה' המ' ספ"ח מהלכות נזקי ממון משמו וכן דעת הר"ן ריש פרק הניזקין. ש"ך שם מא

⁷⁷ כתב המגיד משנה בפ"ח דנזקי ממון [הי"א] דדעת הרמב"ם היא דגם מהגדולים אינן מגבין כי אם מזיבורית, ע"ש. ב' שכן פסקו ז"ל וכן נראה דעת הר"ן ריש פ' הניזקין ע"ש כן נראה להדיא דעת בעל הלכות גדולות ריש ב"ק דף פ"ו ע"ד וע"ש וכ"כ המחבר עצמו לקמן ס"ס תי"ט וכן נראה מדברי הסמ"ג דף קמ"ה בדברי הרמב"ם וע"ש. ש"ך קח מ' ועיין סמ"ע דדעתו שהמחבר מחלק בין גדולים לקטנים והניח בס"י תיש"ה בצ"ע.

⁷⁸ ונראה דיש לחלק, כאן איירי דיש לו מטלטלין רק הרשות בידו לסלק מזיבורית כמבואר לעיל סימן ק"ז (סעיף א), ואם כן על כל פנים מחויב ליתן עדית, דכולי האי לא אמרינן בגדולים להקל, כיון דיש להם מטלטלין, ושורת הדין אם יש לו מטלטלין דאין נותן מקרקע, וכאן נאמר מקרקע וגם מזיבורית, לא אמרינן. אבל לקמן איירי דלית ליה מטלטלין, כמו שכתוב בשולחן ערוך להדיא דלית ליה מטלטלין, ואם כן לעולם גובים מזיבורית, ודו"ק. תומים כא

⁷⁹ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ז הלכה יד טז

⁸⁰ ברמב"ם כתב הא למה זה דומה לשני לקוחות שכתבה לראשון דין ודברים אין לי עמך ומכר לשני שהיא טורפת מן השני. ובהשגות שם השיג עליו שהראשון שמכר להשני הרי זכותו מכר לו וכשם שאינה גובה מראשון כמו כן אינה גובה מהשני וכן הבעל חוב, והשגה גדולה היא וכבר כתב המגיד משנה בספ"ט ממלוה ולוה שדברי הראב"ד צודקים ודברי הרמב"ם צ"ע, והמפרשים התירו ליישב דבריו בדחוקים ועדיין צ"ע ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות ערכין וחרמין סימן מז סעיף יא – יט שיישב דעת הרמב"ם מכל השגות הראב"ד.

⁸¹ השגות שם אינו סובר שהקדש זה מפקיע מדי שיעבוד שהרי הפדיון אינו אלא כל שהוא משום דר' אבהו שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון ומשום הכי תני הפודה פודה לישנא קלילא ואינו מפקיע אלא קדושת הגוף וכו', עכ"ל. וזהו כפי שיטת רש"י ותוס'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ובערב, ואומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבע"ה את חובו, ואחר שפודין אותה ולוקח אותה הלוקח אפילו בדינר כדי שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון חוזר הפודה ומגבה לאשה כתובתה או לבע"ה את חובו⁸².

יג. שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנוניא על הקדש ... דאין אדם חוטא ולא לו אבל גבי בריא ודאי חיישינן

כבר התבאר במסכת ב"ב דף קעד: בריא שהקדיש⁸³ כל נכסיו אינו נאמן לומר לאחר שהקדיש⁸⁴ שיש עליו חוב לפלוני או חפץ זה הוא של פלוני,

⁸² אפילו היה החוב מאה והשדה תשעים על מנת כך פודה אותה הרוצה לפדותה, אבל אם היה החוב שנים בדמי השדה כגון שהיתה שוה מאה ויש עליו חוב וכתובת אשה מאתים אין פודין אותה על מנת ליתן החוב או הכתובה אלא פודין אותה סתם שאם התנו ליתן אינה נפדית כלל

⁸³ שו"ע ונו"כ רנה ג

⁸⁴ וכתב הסמ"ע סימן רנה סק"ח דאיירי לאחר כדי דיבור אפילו עסקין באותו ענין, אבל בשכ"מ כה"ג נאמן, כמ"ש להלן, ובס"ק יד הביא הסמ"ע דברי הלבוש שאפילו תוכ"ד אינו יכול לחזור, ותמה הסמ"ע דבכל דבר קי"ל דתוכ"ד כדיבור דמי, והש"ך סק"ה האריך בדברי הפוסקים דיש דס"ל כדעת הלבוש, ומ"מ מסיק לדינא דאף בהקדש תוכ"ד כדיבור דמי, ובקצה"ח האריך ג"כ בהלכה זו והביא מכמה ראשונים דס"ל דלא מהני חזרה בהקדש תוכ"ד, ומדברי תוס' מבואר הטעם משום דאמירתו לגבוה כמסירה להדיוט, ואף על גב דגם גבי מסירה להדיוט מהני חזרה תוכ"ד, וכמ"ש בשו"ע סימן קצה סעיף ז, היינו מעמא משום דמסירה לחוד בלא אמירה אינו קנין, וגם אמירה לחוד אינו קנין, ולכן מהני תוכ"ד לחזרה מהאמירה, וממילא נשאר כמסירה בלא אמירה, אבל בהקדש אמירה לחוד הוי קנין, ומסיק הקצה"ח לדינא דלא מהני חזרה תוכ"ד, ומ"מ בהקדשות שלנו לעניים שאין בהם קדושת הגוף, והרי בנודר לעניים לא אמרינן אמירה לגבוה, ואינו אלא נדר שצריך לקיימו, לא עדיפא מנזירות דמהני חזרה תוכ"ד, עיין שם, וגם בנה"מ סק"א מסיק דאיירי אפילו תוכ"ד, עיין שם, ועיי' בדבריו בסק"ג, ועיי' להלן בדין שכ"מ.

ובפת"ש סק"ג כתב בשם שו"ת ושב הכהן סימן יח שכתב שגם בהקדש צדקה לעניים אמרינן אמירתו לגבוה וכו', ולכן אינו יכול לחזור, וציין שם לכמה מקומות שדנו בדבר זה אי אמרינן בצדקה לעניים אמירתו כמסירתו להדיוט, עיין שם, ועיי' צדקה ומשפט פרק ד.

ובקצה"ח סימן רנב סק"ה כתב דבצדקה לעניים לא אמרינן אמירתו לגבוה כמסירה להדיוט, ואין עליו אלא חובת קיום הנדר, ומעשה בא לידו במי שנדר ליתן מעשר כספים וחילק מקצת בחייו, וקודם מותו צוה שיתנו המעשר שנדר בחייו, והעלה שאין בצואתו כלום, דכיון שמת אין על היורשים חוב לקיים נדרו, ואפילו מדין מתנת שכ"מ אין כאן, שלא תיקנו מתנת שכ"מ בכתובין וכמסורין אלא כשנותן בתורת מתנה, אבל מה שמצוה מחמת קיום הנדר לא תיקנו, וכמ"ש התוס' למ"ד מלוה ע"פ אינו גובה מן היורשים דכל שנותן מחמת מלוה אינו בכלל מתנת שכ"מ, ועוד כתב עפ"י דבריו בסימן רנ סק"י שבמקנה מהיום ה"ז כמתנת בריא, וה"נ הוי במקנה מהיום ואין בזה משום מתנת שכ"מ, ומ"מ כתב שמשום מצוה לקיים דברי המת כופין את היורשים,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

שמה יעשה קנוניא על הקדש⁸⁵, ואפילו בע"ה בשטר אינו גובה אלא כדרך שגובים ממשועבדים⁸⁶.

שב"מ שהקדיש כל נכסיו⁸⁷, ובשעה שהקדיש אמר מנה לפלוני בידי נאמן⁸⁸, אם אמר תנו⁸⁹, ואם לא אמר תנו אין נותנים⁹⁰, אא"כ היה בידו שטר מקוים⁹¹.

אבל אם לאחר שהקדיש אמר מנה לפלוני בידי, אף על פי שאמר תנו אין נותנים לו⁹², ואם יש בידו שטר מקוים גובה בשבועה מהפודה אבל לא מהקדש⁹³.

עיי' שם, ובנה"מ שם סק"ג חולק, וכתב דכיון שאין עליהם חיוב לקיים הנדר, אין זה חובה, וממילא יש בזה משום מתנת שב"מ, וגם הקצצה"ח הביא דעת כמה פוסקים שהייבים לקיים צוואתו.

⁸⁵ עי' ש"ך סק"ו שהאריך בזה והביא מדברי הראשונים דאירי כשנדר ע"ד רבים, או שכבר מסרו ליד גזבר, דלא מהני שאלה (עי' צדקה ומשפט פרק ד), אבל באופן דמהני שאלה אין חוששין לקנוניא, שאם רוצה לחזור בו למה לו קנוניא, הרי יכול לישאל עליו, עיי' שם, ובקצצה"ח סק"ג כתב דבג"ד אינו מועיל במה שיכול לישאל, דלא אמרינן כן אלא לענין איסורים שבידו הוא וע"א נאמן באיסורים, אבל בממון כשאומר ממון זה של פלוני אינו נאמן אלא במינו ממש, והא דאי בעי מיתשל אינו מינו ממש, כמ"ש הראשונים שלחזור בדיבור קל יותר מלישאל, עיי' שם, ועי' נה"מ סק"ב, ועי' להלן מדברי הש"ך סק"ח שפסק שאינו נאמן במינו דשאלה, ועי' שער משפט סימן פא סק"ח.

⁸⁶ והיינו שצריך לקיים השטר וגם לישבע שלא פרעו.

⁸⁷ שו"ע ונו"כ שם

⁸⁸ ולא חיישינן לקנוניא, שאין שב"מ עושה קנוניא, שאין אדם חוטא ולא לו, ומ"מ יש עדיין חשש שלא להשביע, ובזה מחלק להלן בין אמר תנו ללא אמר תנו, ועי' שער משפט סק"ב, ועי' פת"ש סימן קד ס"ק יא בשם שו"ת פמ"א ח"ב סימן צב.

⁸⁹ שבזה אין לחוש לשלא להשביע, וכתב השו"ע שנוטל בלא שבועה, כיון שאמר בשעה שהקדיש, וכתב בבאה"ג שאפילו אין לו שטר כלל, דהוי כאילו לא הקדיש אותה מנה ואין זה מוציא מהקדש, ועי' סמ"ע ס"ק יד מ"ש על דברי הלבוש.

⁹⁰ דחיישינן שלא הודה אלא שלא להשביע, ואף על גב דאין לחוש כאן לשלא להשביע את בניו, שהרי ממ"נ לא ישאר לבניו כי אם להקדש או לאותו פלוני, מ"מ יש חשש שאומר כן שלא להשביע את עצמו, ואף על פי שהולך למות, מ"מ לפעמים יש שהיה מתנהג כמתרושש, ועתה יאמרו עליו שהיה לו הון רב, סמ"ע עפ"י דברי הגמרא.

⁹¹ ונוטל מהקדש עצמו בלא שבועה, מפני הצוואה

⁹² דבשעה שהקדיש חל ההקדש, ואינו יכול להוציא מהקדש בלי שטר, ועי' מחנ"א ה' צדקה סימן ד.

⁹³ שאז אינו אלא כשאר בע"ה כשבא לגבות מהקדש, ומבואר ברמ"א סימן קיז סעיף ז שאין גובין מהקדש בלא דמים, כדי שלא יאמרו הקדש יוצא לחולין בלא דמים, אלא יפדנו בדבר מועט ואח"כ יגבה, ומ"מ צריך לישבע שלא נפרע, כדין שאר בא לגבות מנכסים משועבדים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וטב"ל 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

יד. ואלו דברים שאין נשבעין עליהן העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות

כבר התבאר במסכת ב"מ דף נו. שאלו דברים⁹⁴ שאין נשבעין עליהם. מן התורה, קרקעות אפילו של חו"ל⁹⁵, ועבדים, ושטרות, והקדשות, וכן נכסי עובדי כוכבים, לא שנא מודה מקצת, לא שנא כופר בכל ועד אחד מכחישו, לא שנא שבועת השומרים. אבל שבועת היסת, נשבעין אפילו על דברים אלו. וכן ע"י גלגול נשבעין עליהם. והקדשות שאמרו, דוקא הקדש גבוה, אבל הקדש לעניים או לבית הכנסת או לספר תורה וכיוצא בזה, נשבעין עליהם כמו שנשבעין על נכסי הדיוט.

טו. אין בהן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה שומר חנם אינו נשבע נושא שכר אינו משלם

עוד התבאר בב"מ שם שלא נאמרו דיני שומרים⁹⁶ בקרקעות⁹⁷, וכל דבר המחובר לקרקע חשוב כקרקע⁹⁸, אפילו ענבים העומדים להבצר⁹⁹. (ונחלקו הפוסקים בתלוש ולבסוף חיברו אם דינו כקרקע), ולא בעבדים¹⁰⁰

⁹⁴ שו"ע ונו"כ צה א

⁹⁵ לאפוקי מדעת הגאונים (הו"ד בטור סעיף ד) דסברי הואיל ולענין שדה חרם אין להם דין קרקעות הוא הדין לענין שבועה ואונאה, קמ"ל דלא, דהא לאו מטלטלין נינהו. אורים ב

⁹⁶ שו"ע ונו"כ שא א וסו מ

⁹⁷ הקצה"ח (סימן צה) כתב הטעם שבמחבר לקרקע פטור לדעת הרמב"ם משום דלא שייך בהם קנין להתחייב, וגם קנין אנב לא שייך בהם כיון שבקרקע גופיה אינו מתחייב, ובנה"מ כתב שיתכן בהם קנין אנב, עיין שם ובמשובב נתיבות, ועי' במבעת החושן שם ובהשמטות מדברי האחרונים.

⁹⁸ ועי' סימן צה (סעיף ב) ובסימן קצג (סעיף א), ומשמע שם מדברי הסמ"ע שבצריך קצת לקרקע הוי כקרקע, והט"ז והש"ך סוברים שבחייבי שומרים לכו"ע הוי כקרקע אפילו א"צ לקרקע כלל, וכמ"ש הטור בשם הר"י הלוי כיון שנתנם לשמור כדי שישארו בקרקע,

⁹⁹ ש"ע ונו"כ שא ה

¹⁰⁰ (שעבדים הוקשו לקרקעות, ובש"ך (סימן צה ס"ק יח) כתב בשם המ"מ דדוקא עבדים הוקשו לקרקעות, אבל בני חורין לא. והש"ך חולק וסובר שאף בני חורין הוקשו לקרקעות (צ"ע בש"ך (סימן רכו ס"ק יט) דמשמע דוקא פועל בן חורין הוקש לקרקע, אבל לא בן חורין סתם. ובנה"מ (שם) כתב בשם התומים כדעת המ"מ וסיים שנכון הוא. ובקצה"ח (שם סק"ח) משמע דתליא במחלוקת ראשונים, ובסוגיא שם (דף נח ע"א) בברייתא דלשמור את התינוק משמע שיש דין שמירה בתינוק, ולדברי רש"י שם לא הקשו אלא מדין הקדשות, ואף לדברי שאר ראשונים לא הקשו אלא מהא דלשמור את הזרעים שהוא קרקע, וממה שכתבו הפוסקים שיש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ושטרות¹⁰¹, ושקים דינם כשטרות¹⁰². אך שטרות כסף דינם כמטבעות. ודעת רוב הפוסקים שפטור אפילו בפשיעה¹⁰³, ובשליחות יד פטור בכל אלו¹⁰⁴. אבל הזיק בידים חייב¹⁰⁵, ויש אומרים¹⁰⁶ שאף שומר שמסר לשומר חייב באלה.

דין אונאה בשכירות פועל, אף על פי שהוא בן חורין אין להוכיח, דשאני התם שעצם שכירות פועל הוא כעבדות, וכן משמע מדברי הש"ך שם דכל שצריך לשומו כעבד שייך יותר לומר שדינו כעבד, אבל לשומר בן חורין שאין בו שום צד עבדות, נראה לדעת רוב הפוסקים שיש דין שמירה בבן חורין, וע"כ נראה שהשומר על האדם (כגון זקן או חולה) או על התינוק והזוק, חייב השומר (אבל פשוט שאינו חייב בד' דברים), ועי' שו"ת שו"מ (מהדו"ב ח"ב סימן ל). ונראה ששומר תינוק חייב גם לשומר שלא יזיק, ואם הזיק חייב השומר, כדמוכח בסמ"ע (סעיף יב), ואף על גב דשם מיירי שהוא שומר ביתו, אפשר שכל נזק הבא ע"י האדם, הוא בכלל שמירתו. וצ"ע. פתחי חושן חלק ג פרק א הערה מט

¹⁰¹ ומשמע מדברי נה"מ (סימן רלב סק"ז) שכל דבר שאינו שוה לפי ערכו העצמי, אלא שעל ידו יכול לגבות ממון, ה"ז בכלל שטרות שאין גופן ממון, וכתב שם דה"ה אם לקח המלוה משכון שאינו שוה כנגד החוב, דס"ל לשמואל אבד קתא דמגלא אבד אלפא זווי, אם יתן המלוה משכון זה לאחר לשמרו, שאין השומר חייב אלא לפי ערכו ולא לפי ערך החוב שהפסיד, עיין שם. ועיין פתחי חושן שם הערה נלגבי תעודת זיהוי כדרכות רשיון או תעודת זהות וכדומה.

¹⁰² פתחי חושן שם הערה נ

¹⁰³ שו"ע שם בדיעה ראשונה, וכן הכרעת הרמ"א, ובדיעה שניה כתב השו"ע שיש מחייבים בפשיעה, וכתב הסמ"ע (סימן שא סק"ג) הטעם דהו"ל כמפסיד בידים, ודעת הש"ך (שם סק"ג ובסימן סו ס"ק קבו) שחייב בפשיעה, וכתב דלא פטרה תורה אלא ממה שחייבה תורה, אבל בפשיעה שמסברא חייב, לא מיעטה תורה לפטור, ועי' נהל יצחק (סימן סו סעיף מ). ובשער משפט (סימן סו ס"ק לד) מסיק שאם תפס מן השומר יכול לומר קים לי כדעת המחייבים, ובערך ש"י כתב בדרך הכרעה שבשאר דברים אפשר לומר שהוא בכלל גרמי וחייב, אבל בשטרות שאף השורף אינו אלא גרמי, נמצא דפושע הוא כגרמי דגרמי, ובזה לא חייבוהו (כעין זה כתב במנחת, אלא שכתב שמ"מ חייב מדרבנן), ועי"ש דנראה דלאו לכו"ע כתב כן, ובאמרי בינה (דיני פסח סימן ה) מצדד לומר שעפ"י דברי המחנ"א שפשיעה בכלל גרמא, א"כ חייב בדיני שמים, ועי' שו"ת מהרש"ם (ח"ב סימן קלח וח"ג סימן פה). ובחלקת יואב (ח"מ סימן יב) האריך לחלק בסוג הפשיעה, שאם הניח החפץ בבית שאינו נעול, אינו אלא גרמא, ורק בשומרים חייב ובשטרות פטור, אבל אם לקח החפץ אתו ונפל ממנו מחמת פשיעה, דינו כמזיק, דומיא דהיתה אבן מונחת בחיקו ונפלה שחייב מדין מזיק, בזה חייב אף בשטרות, ועי"ש שהאריך לבאר שיטת התוס' בדין פשיעה בשטרות, ועי' שו"ת אבני"ז (או"ח סימן שכו).

¹⁰⁴ מנחת פתים וכ"כ במנחת חנוך

¹⁰⁵ סמ"ע (סימן שא סק"ג),

¹⁰⁶ רמ"א סימן שא סוף סעיף א בשם שו"ת הרא"ש, משום דהו"ל כמזיק בידים, וסיים שיש חולקין והוא דעת מהרי"ק שפוטור גם בזה, והש"ך (סק"ד) כתב שאף הרא"ש אינו מחייב אלא כשמסר לשני בתורת מתנה ולא בתורת שמירה, והוכיח ששומר שמסר לשומר לא גרע מפשיעה לכו"ע, וכ"כ בסמ"ע סו (ס"ק קבו), וכעין זה כתב בתומים (שם סק"ע). ובשער משפט (שם) כתב לתרץ דברי הרמ"א דדוקא מטלטלין שיש בהם חיוב שבועה, א"כ גם כשמסר לשומר אחר שיכול להשביעו, לא חשיב פשיעה, אבל בשטרות דלאו בני חיוב שבועה הן ולא יוכל להשביע השומר השני, אין לך פשיעה גדולה מזו שמסר למי שאינו יכול להשביעו, וה"ז כמאבדו בידים, וכעין זה כתב בערוה"ש. והנה"מ (סימן שא סק"ב) כתב דשומר שמסר לשומר שחייב כל שלא הוברר שהשני לא פשע, הוא משום שחושדין בו שעדיין בידו הוא, ולכן הראשון חייב משום דהו"ל כמזיק בידים, אבל אם ידוע שנאנס אצל השני פטור הראשון, ואין זה כתחלתו בפשיעה וסופו באונס, ועפ"י העלה שהרא"ש והמהרי"ק לא פליגי, דהרא"ש שמחייב איירי כשאין ידוע אם נאנס אצל השני, והמהרי"ק שפטור איירי כשידוע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וכן אין דיני שומרים בנכסי עכו"ם¹⁰⁷, ולא בנכסי הקדש גבוה, בין הקדש מזבח ובין הקדש בדק הבית¹⁰⁸, אבל ממון הקדש עניים והקדש בית הכנסת יש בהם דיני שומרים¹⁰⁹, ודוקא ממון עניים ידועים, אבל ממון עניים שאינם ידועים, הרי זה ממון שאין לו תובעים ואין בו דיני שומרים¹¹⁰.

וכבר התבאר במסכת ב"ק דף סב: ודף עו. שהגונב¹¹¹ עבדים ושטרות וקרקעות אינו משלם תשלומי כפל, שלא חייבה תורה הכפל אלא במטלטלין שגופן ממון שנאמר (שם) על כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׂוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׁהָעַל שְׁלָמָה אֲבָל הָעֲבָדִים הֻקְשׁוּ לְקִרְקָעוֹת¹¹² שנאמר (ויקרא כה פסוק מו) וְהִתְנַחֲלָתֶם אֹתָם לְבָנֵיכֶם, והשטרות אין גופן ממון.

וכן הגונב את הגוי¹¹³ או שגנב נכסי הקדש אינו משלם אלא הקרן בלבד¹¹⁴ שני' (שמות כב פסוק ח) יִשְׁלַם שְׁנֵי לְרַעְהוּ, לרעהו ולא להקדש, לרעהו ולא לגוי.

שנאנס. ובעיקר דברי הרמ"א תמה הנה"מ דהמהרי"ק איירי בצדקה דהוי ממון שאין לו תובעים, ובכח"ג אף מזיק בידים פטור, ועי' דברי חיים (דיני שומרים סימן ה) ובחלקת יואב (מהדו"ב סימן טו).

¹⁰⁷ ובמנחת חנוך (מצוה נו אות ו) כתב שאף להרמב"ם שמחייב בפשיעה בעשו"ק, מודה בנכסי עכו"ם, שאפילו מזיק בידים פטור (וכ"כ באבנ"ז או"ח סימן שכו), ודלא כהשאנ"א והח"י שסוברים שגם בנכסי עכו"ם חייב בפשיעה, ומ"מ בנכסי הקדש כתב שלהרמב"ם חייב בפשיעה עיין שם.

¹⁰⁸ דייק המנ"ח (שם אות ז) מדברי הרמב"ם שאין נ"מ בין קדשים קלים לבין קדשי קדשים, וכן קדשים שחייב באחריותן.

¹⁰⁹ נה"מ (שם סוף סק"ו), ועי' שו"ת לחם רב (סימן קפז), ועי' צדקה ומשפט (פרק י), והרדב"ז (ח"א סימן תעה) מצדד לומר שס"ת בכלל הקדשות לענין שומרים, ותמחה עליו הערך ש"י והד"ג (כלל ו סימן יא).

¹¹⁰ שו"ע ונו"כ שם ו נותבארו פרטי הדינים בספר צדקה ומשפט (פרק י), ועי' שער המשפט (סימן פז ס"ק כו), חו"ד (סימן קסו סק"י), נחלת צבי (סימן שא), ערך ש"י (סימן עב), אורחות המשפטים (כלל כב), דברי חיים (דיני שומרים סימן מז) ובשו"ת אמרי יושר (ח"ב סימן לה אות ב)

¹¹¹ רמב"ם שם הלכה ב

¹¹² אף על גב דבריש פרק מרובה אמר השתא דאמרת כל ריבויא הוא כל הני פרטי למה לי חד למעוטי קרקעות וחד למעוטי עבדים וכו' ומשמע דלא נפיק ליה מהיקשא דעבדים לקרקעות אלא צריך מעומא אחרינא לעבדים ולא מפיק ליה מכלל ופרט ומ"מ נקט רבינו ז"ל בכי האי גוונא משום דהכי הוי לישנא דברייתא ואחריה נמשך רבינו ז"ל. לח"מ שם

¹¹³ רמב"ם שם הלכה א

¹¹⁴ וכתבו התוספות בפ"ק דב"ק דהא דממעטינן הקדש מדין גנב דכתיב וגונב מבית האיש ולא מבית הקדש לאו דוקא מדין גנב דה"ה דכל ארבעה אבות נזיקין ליתנהו בהקדש. והוקשה להם מהא דאמרינן בפרק השואל כי יאכל קדש פרט למזיק דפטור מן החומש הא קרן משלם ותיירצו דההוא מדרבנן אבל מן התורה פטור אף מן הקרן משום דהקדש ליתיה בתורת נזיקין. ועיין או"ש שהאריך וכתב נסתפקתי, גנב מי מתחייב בהקדש לשלם קרנא היכי דליתא בעיניה, אף דנתמעט מוגונב מבית האיש לא מבית הקדש זה דוקא לענין כפל דלא משלם, אבל בהשבה מחייב, ואם גנב או נאבד בעי לשלם קרנא, ולמ"ד דמזיק הקדש פטור (מעילה י"ט ע"א), נראה דכ"ש הוא דמיפטר בגנבה מהשבה, אבל לפסק רבינו דמזיק הקדש חייב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וכן הגונב קדשים מבית בעליהן בין קדשי קדשים בין קדשים קלים בין קדשים שאין הבעלים חייבין באחריותן בין קדשים שהבעלים חייבין באחריותן, הרי זה פטור מן הכפל ומתשלומי ארבעה וחמשה, שנ' (שם פסוק ו) וְגִנֵּב מִבֵּית הָאֵלֶּיךָ¹¹⁵, ולא מבית הקדש.

טז. עשר גפנים טעונות מסרתי לך והלֵה אומר אינן אלא חמש

רבי מאיר מחייב שבועה וחכ"א כל המחובר לקרקע הרי

הוא כקרקע

כבר התבאר במסכת גיטין דף לט. שהתובע את חבריו וטענותיו הם בדבר המחובר¹¹⁶ לקרקע שעדיין צריך לקרקע הרי הוא כקרקע, ואם אינו צריך לקרקע כגון ענבים העומדות ליבצר¹¹⁷, אינו כקרקע.

לפיכך עשר גפנים טעונות, שבצר ראובן ה' מהם, וה' מהם עדיין טעונות, ושמעון טוענו ואומר עשר גפנים אלו יש לי בידך, והענבים שבצרת מחמש מהם גם הם שלי היו, וראובן אומר ה' בצורות אלו מסרת בידי, וטעונות היו ובצרתים ואשלם לך, וה' טעונות אלו לא היו דברים מעולם¹¹⁸, ושלי היו

¹¹⁵ התוס' ז"ל בריש מרובה הקשו דתרי קראי למה לי קרא דרעהו וקרא דוגונב מבית האיש ומדברי רבינו ז"ל שהביא כאן קרא דרעהו ולמטה קרא דוגונב למדתי תירוץ לקושיא זו דאצטריכו תרי קראי דאי מחד ה"א דדוקא קדשים שאינו חייב באחריותן אבל כשחייב באחריותן מקרי רעהו כסברת ר"ש קא משמע לן מיעוטא אחרינא וגונב מבית האיש דאפילו קדשים שחייב באחריותן פטור עליהן ולהכי כתב רבינו ז"ל למטה גבי דינא דבין קדשים וכו' קרא דוגונב מבית האיש וכו'. לח"מ שם

¹¹⁶ שו"ע ונו"כ חו"מ צה ב

¹¹⁷ כתב הסמ"ע (סק"י) דכתב בדרישה (סעיף ה) דר' מאיר (שבועות מב ב) ס"ל אפילו צריכה קצת לקרקע הו"ל כמו שאינם צריכים לקרקע. ומשמעות הגמרא דסנהדרין (טו א) ובגיטין (לט א) דמיירי דאי עומדים עוד בקרקע מכחשי, אבל אי משבחי כשעומדים עוד בקרקע לא הוי כקצור לכו"ע לא משמע כן. ודוחק לומר כמש"כ הר"ן (שבועות כד א) הואיל ולבסוף כשיהיה נגמרים מכחשי, אף עכשיו דלא מכחשי מ"מ הו"ל כקצור, דמה בכך סוף כל סוף עכשיו משבחי, ולכן ברור דר' מאיר מיירי דאין צריך לקרקע כלל. אורים יג

¹¹⁸ בר"ן מתחילה [כתב] דמיירי שכבר בצר כל הענבים והתובע אומר שלם לי דמיהן והנתבע מודה לו במקצת ורוצה לשלם לו ובמותר כופר, ואפ"ה אם טענו שהפקיד בידו ענבים שהיו צריכים לקרקע עדיין הוה ליה כתובעו קרקע וא"צ לו לישבע שבועה דאורייתא, וכתב דאע"ג דבשעת התביעה כבר בצרן והטענה היא בדמיהן ואין כאן שבועת קרקע אלא שבועת מטלטלין, מ"מ כיון דעיקר הפקדון הוי במחובר לקרקע הרי הוא כתובע קרקע. ומסיק דהרשב"א חולק על סברא זו ומוקי לה בתבעו הענבים כו', כמו שנכתב כאן שחלקם לא בצר. וגם הראב"ד [פ"ה מטוען ה"ב] סבירא ליה כהרשב"א וכמו שכתבו הטור ומור"ם בסמוך בסוף הסימן. סמ"ע יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

מעולם, אם הם עומדות ליבצר שאינם צריכים עוד לקרקע, הרי הוא מודה מקצת מטלטלין, וכופר במקצת מטלטלין¹¹⁹. ולהלן יבואר שי"א שרק לענין בעל חוב הרי הם כמטלטלין. ואם לא היו עומדות ליבצר, הרי כופר בקרקע¹²⁰, ומודה במטלטלין ואינו חייב שבועת מודה במקצת.

כשאומר לו י' גפנים טעונות מסרתי לך והלה אומר לא היו אלא ה', וכן שטענו תבואה יבשה העומדת ליקצר והודה לו במקצת וכפר לו במקצת, י"א¹²¹ שהרי זה נשבע עליה כשאר מטלטלין, והוא שאינם צריכים כלל לקרקע, שכל העומד ליבצר כבצור דמי, אבל אם הם צריכין לקרקע הרי הם כקרקע לכל דבר. ויש אומרים שאפילו עומדות ליבצר וחשובין כמטלטלין, לאו מודה מקצת הוא אלא הילך מיקרי שהרי עומדות לפניו בקרקע, וכן עיקר¹²².

וכשאומר לו עשרה¹²³ ענבים מסרתי לך ובצרת ושלם כולם, והוא אמר שלא נמסר לו ולא בצר רק חמשה, י"א שהואיל ומסתעף מקרקע אף שעכשיו כל התביעה בבית דין הוא ממון גמור מ"מ מתחילה בעת נתינה היה קרקע ואינו נשבע. וי"א¹²⁴ שעכשיו הוא תביעת ממון והו"ל מטלטלין, ונשבע.

י"א¹²⁵ שכל העומד ליבצר כבצור דמי ואינו כקרקע רק לענין כפירה והודאה במקצת, אבל לענין חיוב שומרים ושבועת שומרים ואפילו טענת מודה במקצת בשומרים הוא

¹¹⁹ כיון דקי"ל כל העומד ליבצר כבצור דמי והענבים שבחמשה הטעונות חשובות כמטלטלין, הרי הוא מודה מקצת מטלטלין וכופר במקצת מטלטלין, שהרי הוא מודה בחמש שבצורן ואכלן ורוצה לשלם אותם וזה אינו הילך, וכופר בענבים שעודם טעונות ומשום שהם כבצורות דמיין נשבע עליהם, דאי לאו כבצורות דמיין הווי קרקע והווי ליה מודה מקצת במטלטלין וכופר בקרקעות ולא היה צריך לישבע.

¹²⁰ דאע"ג דההודאה היא בדבר המטלטל, מ"מ הכפירה היא בדבר הצריך לקרקע דהוא כקרקע ואין נשבעין על כפירת קרקעות. סמ"ע שם יד

¹²¹ דעתהמחבר שם

¹²² ש"ך י

¹²³ רמ"א שם ואורים מז

¹²⁴ עיין תומים מז

¹²⁵ נתיב"מ ב, ועיין תומים (סק"ג) דבררתי הך כפירה והודאה פירושו דתבעו הלויית לך עשרה גפנים, והלה אומר רק חמשה, או מכרתי לך עשרה, והלה אומר חמשה, וזהו ענין כפירה והודאה, אבל תבעו עשרה גפנים מסרתי לך לשמור והלה אומר רק חמש, בזו ס"ל לרמב"ם (פ"ה מטו"נ ה"ד) שהוא דברי מחבר דהו"ל כמחובר ואין נשבעין, ע"ש באריכות. ועיין שם דהעליתי דהרא"ש חולק וס"ל איפכא, לענין שבועה וכפל הואיל ולא דמי לכסף וכלים הו"ל כקרקע דאין נשבעין עליהם כלל, ומצי המוחזק לומר קים ליה כהרא"ש וראב"ד. אורים יד ועיין קצוה"ח ד שם דהרמב"ם לשיטתו דסובר דשומרין בעי משיכה וכמ"ש בפ"ב משכירות (ה"ח), א"כ בענבים העומדים ליבצר אי אפשר במשיכה כיון דמחובר הוא, וקנין חזקה לא מהני ביה כיון דהוי כמטלטלין לא מיקני בחזקה, וע"כ לא משכחת אלא בתורת אגב דא"צ לקרקע כלל דנקנין אגב קרקע כשאר מטלטלין ע"ש במגיד משנה, וכיון דבקרקע לא נתחייב בשמירה גם במטלטלין שעליה לא נתחייב, וא"כ הכא נמי לא נתחייב במטלטלין שעליה כיון דאינו אלא אגב קרקע ודו"ק.

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

בקרקה. וי"א¹²⁶ שאינו בקרקע אף לשאר דברים. וי"א¹²⁷ שהרי הם כקרקע לכל דבר מלבד לענין גביית בעל חוב וגביית מזונות שהעומדים ליבצר כמטלטלין ואין גובים כיון שלא סמכה דעתם עליהם, שהרי כשיתבע ילכו ויבצרו אותם.

נחלקו הפוסקים¹²⁸ במחובר לקרקע אבל אין צריך לקרקע כבר, כגון ענבים העומדים להבצר, אם דינם כקרקע לענין קנין.

כל הנזכר אינו אלא כשהסכסוך על ענבים, אבל על גפנים גופם לכו"ע הוי כקרקע¹²⁹.

יז. אין נשבעין אלא על דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין כיצד בית מלא מסרתי לך וניס מלא מסרתי לך והלא אומר

¹²⁶ סמ"ע שם יא דרישה ה

¹²⁷ דעת הש"ך שם ס"ק ט דלעולם אינו נשבע עליהן דדין קרקע יש להן, דהרמב"ם בפירוש המשנה פרק שבועות הדיינים [מ"ו] שכתב שם וז"ל, מחלוקת חכמים ור' מאיר היא בענבים העומדים ליבצר והלכה כחכמים, ולא כמו הראב"ד והרב המגיד והגהות מיימוני [אות ד'] פ"ה מהלכות טוען [ה"ד] שהבינו מדעת הרמב"ם שם שפסק כר' מאיר, וגם בש"ס מפרש פלוגתייהו במאי פליגי, משמע דקו"ל כחכמים, וכדקו"ל בכל דוכתא יחיד ורבים הלכה כרבים, ובפרט דתנן במתניתין להדיא ר' מאיר אומר כו' ואין חכמים מודים לו (כו'), כיצד [כו'] והחכמים אומרים כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע, רק הרמב"ם חילק בין שומרים לשאר דברים כנזכר וזוה אינו נראה. חדא, דלא מסתבר לחלק בכך, ועוד, דא"כ הו"ל למתניתין לפרושי, ועוד, דא"כ ל"ל למתניתין למודה מקצת, אלא משמע דלחכמים בכל מילי המחובר לקרקע כקרקע דמי, וכן נראה מדברי רב האי גאון בספר משפטי שבועות שם דבכל ענין אין נשבעין על פירות המחברים לקרקע אלא נראה דוקא גבי בעל חוב ומוזני וכהאי גוונא דאין גובים ממטלטלים משום דלא סמכא דעתיהו עליהן וכדאיתא בפרק מציאת האשה [כתובות ס"ז ע"א] ושאר דוכתי טובי, והנך נמי מעיקרא לא סמכא דעתיהו אפירות שיהיו ביד יתמי לגדור בשעה שיבואו לגבות, אבל בעלמא בכל דוכתי כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע, כן נראה לי וכן כתב בהגהות אשר"י פרק השואל [ס"י י"ט] וכן נראה דעת הראב"ד בהשגות שכתב בפ"ה מהלכות טוען [ה"ד] וז"ל, ולפעד"נ מעם נכון וכמו שכתבת, דבעל חוב שאני דלא סמכא דעתיה כלל כיון דברשות יתמי נינהו ועומדים לגדור וכל אימת דבעי גדרי להו כגדור דמי, דמימר קאמר אי תבענא להו לדינא גדרי להו. ואפשר גם התוספות והגהות אשרי והראב"ד כיונו לזה.

¹²⁸ בשו"ע סימן קצנ סעיף א הביא דעת הרמב"ם שבאין צריך לקרקע דינם כמטלטלין, והרמ"א הביא בשם יש חולקין דעת הטור שגם בא"צ לקרקע דינם כקרקע, ועי' בסמ"ע שהאריך כאן מהא דסימן צה סעיף ב שהביא המחבר ג"כ לחלק לענין חיוב שבועה בין צריך לקרקע ובין א"צ לקרקע, ולא הגיה הרמ"א שם, ואילו בסימן שא סעיף ה לענין חיוב שומרים סתם גם המחבר שאפילו ענבים העומדים להבצר דינם כקרקע, וע"כ פירש הסמ"ע דסתם ענבים העומדים להבצר שנזכר בלשון הרמב"ם והשו"ע מיירי שצריכין קצת לקרקע, ולכן סתם המחבר בסימן שא שדינם כקרקע, אבל לענין קנין ואונאה ס"ל דאף צריכין קצת לקרקע לא הוי כקרקע, דסו"ס עומדים להבצר היום או מחר, והרמ"א סובר דאף שא"צ לקרקע כלל דינם כקרקע, והש"ך חולק, וסובר שלהרמב"ם והשו"ע אם צריך קצת לקרקע דינם כקרקע לכל מילי, וב"כ הט"ז.

¹²⁹ ש"ך יא, אורים שם יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

איני יודע אלא מה שהנחת אתה נוטל פטור זה אומר עד

הזיז וזה אומר עד החלון חייב

אין מודה מקצת חייב לישבע עד שיטעננו דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין, וזה יודה לו דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין, שכן הוא משמעות הכתובים¹³⁰ כי יתן איש אל רעהו פספס או כלים לשומר וגו' והוא פי הוא זה וגו'.

כיצד, אמר לו עשרה דינרין או כור תבואה או שני ליטראות משי יש לי בידך, והלה משיבו אין לך בידי אלא דינר או לתך או ליטרא.

אבל אם אמר ליה כים מלא מעות יש לי בידך וזה משיבו אין לך בידי אלא חמישים דינרין, או שתבעו מאה דינרין וזה אומר אין לך בידי אלא צרור¹³¹

¹³⁰ דתביעה הוא דבר שבמדה ובמשקל, גם בהודאה כתיב [שם ח'] כי הוא זה, דמשמע דבר מבורר וידוע.

סמ"ע מג

¹³¹ וא"ת מאי שנא מהא דכתבו הטור והמחבר בסימן ע"ה [טור סעיף כ"ו ומחבר סעיף י"ט], דאם תבעו הלויתך מנה וזה משיב אמת הלויתני ואיני יודע כו', עד ויש אומרים דמסתמא אין בהודאתו פחות משה פרוטה וחייב. וי"ל דשאני התם דעל תביעתו שהיה דבר שבמשקל ובמנין, השיב לו אמת הלויתני ומנתי מידך לידי מאותו דבר שבמשקל ומנין אלא שאיני יודע כמה, משום הכי חייב. משא"כ כאן דאומר דמעולם לא קיבל מידו לידו בפרוטרוט דבר שבמנין, אלא מסרו לידו יחד בלי משקל ומנין וכאשר הנחתו תמלהו, משום הכי פטור. סמ"ע מה אולם בש"ך מד כתב משמע דאף שמודה לו בודאי שהיה בו מעות, וא"כ אין הודאתו בפחות משה פרוטה, ואפ"ה פטור משום שלא הודה בדבר שבמדה ומנין. וכן משמע יותר ברמב"ם ריש פ"ד מהלכות טוען שכתב וז"ל, מאה דינרים מסרתי לך, לא מסרת לי אלא צרור של דינרין ולא מנתי אותן בפני ואיני יודע מה היה בו ומה שהנחת אתה נוטל, הרי זה פטור, וכן כל כיוצא בזה, עכ"ל. ובס"ק מה כתב ומה יעשה בהך דמלוה על המשכון דלעיל סימן ע"ב סעיף י"ב, ובהך דהפקיד אצלו פירות שאינן מדודין דלקמן סימן רצ"ב סעיף י"ד, דהתם נמי מעולם לא קיבל מידו בפרוטרוט דבר שבמנין ואפ"ה חייב. אבל נראה דאישתמיטתיה להסמ"ע דברי הרא"ש [שבועות פ"ו סי' כ"ז] והר"ן פרק הדיינים [שם כ"ד ע"ב מדפי הרי"ף] וכל מה שכתבתי לעיל סימן ע"ב סעיף י"ב ס"ק (מ"ה) [נ], וכבר ביררתי שם כדברי הרמב"ן [שם מ"ג ע"א ד"ה ואחד המובא ברא"ש ור"ן שם], ומוכרח כדבריו לחלק, דשאני הכא כיון שאפשר לעמוד בכל מה שבבית, ודבריו ברורים וכמו שכתבתי שם, ואם כן לא קשה כלל מה שהקשה הסמ"ע, דוק ותשכח כי זה ברור

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

מעות שמסרת לי¹³², ואיני יודע כמה הם¹³³ כי לא מניתים ומה שהנחת אתה נוטל, פטור משבועה דאורייתא, אלא נשבע שבועת היסת ונפטור.

וכן כשאמר¹³⁴ לו בית מלא פירות יש לי בידך וזה אומר אין לך בידי אלא עשרה כורין, שהתביעה אינה דבר שבמדה כו' שהרי בית סתם קאמר ויש בית גדול ויש בית קטן ולא נקרא דבר שבמדה, דאף אם חסר קצת נקרא ג"כ מלא¹³⁵. אף על גב דההודאה ישנה דבר שבמדה כו', או שמענו עשרה כורין וזה משיבו איני יודע כמה הם כי לא מדדתיים ומה שהנחת אתה נוטל פטור, ואפילו תבעו בית זה מלא פירות יש לי בידך לא חשיבה התביעה דבר שבמדה כו', שכשהוא מלא ממש מיקרי מלא וכשאינו מלא ממש אלא חסר מעט מיקרי גם כן מלא והרי אין כאן בתביעה דבר שבמדה כו',

אבל אם תבעו בית זה שהיו בו פירות עד הזיו הוא קורה הבולטת מעליה לתוך הבית, מסרתי לך והלה משיבו לא היו אלא עד החלון חייב, שזה טוענו דבר שבמדה וזה מודה לו דבר שבמדה, והוא שהפירות שהוא מודה בהם

¹³² לא קאמר דפטור משבועה דאורייתא משום הילך, כמו שכתתוה להלן לגבי פירות אף על גב דשם לא שייך לומר דנתקלקלו בפשיעתו. היינו טעמא, דבנתן בידו פירות מסתמא ייחד להן מקום ושייך לומר בהן הילך כי הן ברשותך במקום שהנחתם, משא"כ במעות שמסתמא לא ייחד להן מקום מיוחד, משום הכי צריך להחזירו לידו. ובסעיף כ"ג בתובעו כור תבואה והשיב לו אין לך בידי אלא לתך, כיון דלתך דבר מועט הוא מסתמא לא ייחד לו מקום, ומשום הכי לא מיקרי הילך, עיין פרישה [סעיף כ"ח]. סמ"ע מח אולם בש"ך מזו ובאורים נב כתבו ובמעות צריך לומר ג"כ שנפחתו ונעפשו בפשיעתו, וכ"כ הר"ז והביאו הש"ך (סקמ"ז), ודלא כסמ"ע (סקמ"ח) דכתב דברים דחוקים. ועיין בתומים (סקמ"ז) כתבתי דבמעות בנתן לו להוציאם אפשר דלא מיקרי הילך, וע"ש.

¹³³ כתב הר"ן פרק שבועת הדיינים (שבועות כד, א בדפי הרי"ף) זה אומר עד הזיו כו', ותמהני מה שהנחת אתה נוטל למה פטור והרי בשאנו רואין הפירות הודאתו ידועה ועדיין הוא עומד בה, ונראה לי דהיינו טעמא משום שבשעה שהודאה יוצאה בעינין שתהא בדבר שבמדה, ואעפ"י שאח"כ מודה בדבר שבמדה כיון שהודאה ראשונה לא חייבו שבועה שוב אינו חייב כמו דאמרינן בקדמה הודאה לתביעה דאינו חייב שבועה כיון דיצאה הודאה בפטור ע"כ. קצוה"ח שם יט

¹³⁴ שו"ע ונו"כ פח כד

¹³⁵ סמ"ע מה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

גם הם אינם כולם לפנינו כגון שהרקיבו¹³⁶ בפשיעתו¹³⁷, שחייב לשלם והו"ל מודה מקצת, דאם לא כן הו"ל הפירות שעד החלון שהם בפנינו כמו הילך ופטור.

¹³⁶ עדיין הם ניכרים רק יש בהם רקב, אבל אם נאבדו לגמרי א"כ לא הו"ל הודאה רק בשוה פרוטה כיון דא"א לידע כמה היה, כן כתב הש"ך (סקמ"ו). ואין דבריו נראים, כיון דאמר חייטין היה עד החלון למה אי אפשר לידע כמה שוים, נמדוד כמה כור חייטין יש עד החלון ובכמה דמי חבור, רק גבי מה שהנחת אתה נוטל, שמה צ"ל שהם בעין רק הם רקובים, דאי נאבדו איך שייך מה שהנחת אתה נוטל, וצ"ל דהם רקובים, דאל"כ מה איריא שאינו דבר שבמדה תיפו"ל דהו"ל הילך, ופשוט. אורים נא

¹³⁷ . ואף על גב דבמשנה (שם מ"ב ע"ב) וגם בטור (סעיף כ"ח) ובדברי המחבר כתבו שאמר לו מה שהנחת אתה נוטל, וקאי גם אזה, גם בהרקיבו שייך לומר האי לישנא, וכאילו אמר אתה תובעני פירות עד הזיו, הלא המה כמו שהנחת ואינם אלא עד חלון וכך אתה נוטל, ואם הרקיבו אשלם לך באותו שיעור, כיון שנרקבו בפשיעתו, וכן פירש נ"י [ב"מ ב' ע"א מדפי הרי"ף], אבל אם נרקבו בלא פשיעתו ג"כ לא מיקרי מודה מקצת, שהרי אינו מודה לו בחיובו כלל. סמ"ע מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

